

גליון נושא: מתי אוכלים חלבי ?

בס"ד, יום ג' לפרשת נשא, א' סיון תשע"ו. דיונים אקטואליים בענינא דיומא. לעורך לב המעיין בלבד, ואין לסמוך על הדברים 'הלכה למעשה'. נתנם לע"נ הרב צבי בן הרב חיים גרינהוט זצ"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

פנינים

חובת אכילת בשר

בזמננו: אריכות גדולה כתב הגרמ"מ קרפ שליט"א (הלכות חג בחג עמוד קמד) שגם בזמננו יש נוהגים לאכול בלילה רק מאכלי חלב, ואין אוכלים כלל בשר בלילה אלא דגים ושאר מטעמים חלביים, ודן בזה האם ראוי לעשות כן.

יש צד להקל בדבר, לפי מה שמבואר בביאור הלכה (סימן תקכט ד"ה כיצד משמחן) שכיום כיון שאין לנו בשר שלמים, אין חיוב גמור לאכול בשר, וכל החיוב הוא רק לשתות יין כמבואר בב"ח ובשאר אחרונים, ומ"מ מצוה יש גם באכילת בשר כיון שנאמר בו שמחה. וידוע שכך היה מנהגו של הקה"י (ארחות רבינו ח"ב עמוד צ"ח) לאכול בלילה רק מאכלי חלב ולא סעודת בשר, וכנראה סמך על הביאור הלכה ולכן הקפיד רק על שתיית יין ולא הקפיד על אכילת בשר.

עוד צד להקל יש, לפי מה שהסתפק החזו"א (או"ח פסחים סימן קכד דף ע"א עמוד א ד"ה והא) כלפי חובת אכילת בשר קדשים, האם הריבוי של שמחת יו"ט בליל החג, בא להוסיף חיוב שצריך לאכול בשר שלמים גם בלילה, או שבא להקל שיכול לקיים את האכילה של הבוקר בלילה, אולם אין צריך לאכול פעמיים גם ביום וגם בלילה. ושפיר לפי הצד הראשון בחזו"א מובן, שמספיק לאכול בשר פעם אחת ביום, ואין חיוב לאכול גם בלילה.

ויש עוד צד להקל לפי מה שכתב היעב"ץ (בהגהות חולין דף קד. ד"ה דממלך) שבשר דגים הוא בכלל בשר, דכתיב ואתה אמרת בשר אתן להם, וכתיב בתריה אם את כל דגי הים וגו'.

מתי לאכול את הסעודה החלבית ?

מאכלי חלב בסעודת ליל החג: יש נוהגים לסעוד בליל שבועות חלבי בלבד, כתחליף לסעודה בשרית. ויש לברר מה שורש המנהג.

עיקר מנהג זה כבר מוזכר בדרכי תשובה (סימן פט ס"ק יט) ובספר סדר היום, ובספר משנת יעקב - יש שנוהגים לאכול את מאכלי החלב בסעודת ליל חג השבועות. לפי שגמרו לספור ספירת העומר, יש לעשות סעודה לגמרה של מצוה (כמבואר בשו"ע סימן תרס"ט בהג"ה מדברי הטור), על כן עושים סעודה עם מאכלי חלב, שכן אם יעשה סעודה בשרית, אין בזה היכר שעושה לשם גמרה של מצוה, אלא לשם יום טוב (מדרש פנחס אות נ, הובאו דבריו בספר משנת יעקב).

וכן הביא בנטעי גבריאל שכך המנהג בהונגריה בגליל העליון ('אויבער לענדער'). וכן כתוב במנהגי אמשטרדם, וכן הוא לנוהגים לפי מנהגי אשכנז (י.ד.). וכן נהג הגר"י קניבסקי זצ"ל (ארחות רבינו ח"ב עמוד צ"ח אות ג'). ובשלמי תודה (סוכות עמוד תתט) הביא מהגר"י קניבסקי זצ"ל שאם אפשר מצוה לשתות רביעית יין בלילה כמו ביום, והזכיר רק יין ולא הזכיר בשר.

1. קושיות הדרכי תשובה

שמחה: ותמה הדרכי תשובה (סימן פט ס"ק יט) על מנהג זה, וקרא לנוהגים כן 'מתחכמים', בשלמא לדעת השאג"א (סימן סו) דבלילה הראשון אין חיוב שמחה דאוריתא ניחא, אבל לדעת השערי תשובה (תקכט סעיף ב') בשם המ"א (תקמו ס"ק ד') שיש חיוב שמחה גם בלילה, קשה איך מותר להפסיד אכילת בשר בלילה. מכח כל זה מסיק הדרכי תשובה שיותר נכון לאכול

בבוקר מזונות מאכלי חלב, ואח"כ יאכלו סעודת בשר.

סעודה בשרית: טענה נוספת על מנהג זה, מעלה הגר"מ שטרנבוך שליט"א (מועדים וזמנים ח"ז סימן קי"ד) שהדין לאכול בשר הוא שהבשר יאכל בתוך הסעודה, שהרי יש חיוב ביו"ט של שני סעודות שלכן חוזרים אם שכח יעלה ויבוא, רק בשני סעודות ולא יותר, והוכיח שם מדברי הרא"ש (ברכות פ"ז קכג), ובמעדני יו"ט (שם), ששמחת יו"ט הוא רק בסעודה שיש בו פת ובשר, אבל פת בלא בשר אין בו שמחה.

[העירו (י.ז.ו.) שטענה זו קיימת גם לאותם הנוהגים לאכול בבוקר - סעודה חלבית תחילה בנטילת ידים וברכת המזון, ואח"כ אוכלים סעודה בשרית, נמצא שבסעודה העיקרית לא אכלו בשר. והפתרון לזה לאכול סעודה בשרית בבוקר, וכעבור ו' שעות יאכל סעודה חלבית. ומוזכר כזה מנהג באלהו זוטא (ס"ק ז') בשם הכלבו (סימן קו), והיקל אפילו לאכול חלבי אף שלא עבר ו' שעות מאכילת הבשר, ובלבד שירחוק פיו ויחצוץ שיניו להוציא הבשר, ועיין חק יעקב (ס"ק יא)]. אכן דעת הגר"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון ח"ג סימן י"ח תשובה יא) לענין אכילת בשר בליל שבועות שאין חיוב שהבשר יהא בתוך סעודת יום טוב.

סעודה חלבית: מאידך הגר"מ זארגר שליט"א (שו"ת וישב משה ח"ב סימן ק"ו) מיישב את הנוהגין לאכול חלבי בלילה, ובלבד שיאכלו סעודה חשובה,

מנהג ישראל תורה

טעם למנהג

טעם לנוהגים לאכול סעודה חלבית בלילה: כתב הגר"י טשזנר שליט"א בספרו שערי ימי הפסח (פרק ד') - כיון שיש ענין לאכול מאכלי חלב, ויש מצווה לאכול בשר ביו"ט, עדיף לאכול מאכלי חלב בלילה שאז יש פחות חיוב שמחה כמבואר בשאג"א (סימן סו) ואת הבשר ביום שאז עיקר חיוב השמחה. טעם אחר: כיון שנוהגים להיות ערים בליל שבועות ואכילת בשר מכבידה על האדם וגורמת לעיפות, על כן אוכלים מאכלים קלים של חלב

ועיין שם שהקשה ממה שמובא בהלכות חנוכה שיש ענין לאכול מאכלי חלב זכר ליהודית שהאכילה את שר האויב חלב עד שנרדם.

ובהערה שם (אות פא) הוסיף להקשות ממה שכתב רש"י (שופטים ד' י"ט) על מה שיעל נתנה לסיסרא חלב לשנות משום שהחלב מכביד את הגוף להיות נרדם עכ"ל רש"י. על אף שביקש רק מים, כדכתיב בשירת דבורה (שופטים ה כה) מִים שָׁאֵל חֶלֶב נָתַנָּה: ורואים שחלב מביא לידי שינה, ועיי"ש מה שתירץ. ויתכן לתרץ שחלב אכן יותר מעייף ממים שאינו מעייף כלל, אבל עדיין אכילת בשר מעייף פי כמה מחלב.

טעם לנוהגים לאכול סעודה חלבית ביום: כתב הגר"י טשזנר שליט"א בספרו שערי ימי הפסח (שער יב) - לטעם של הרמ"א זכר לשתי הלחם, אחד לחלב ואחד לבשר, הרי שתי הלחם זמן הקרבתו ביום. גם לטעם המשנ"ב יש לאכול ביום, שכן רק ביום נאסר עליהם בשר הטרף, וחל עליהם ביום החובה להגעיל את כליהם. ❖

ולא יסתפקו בארוחה חלבית כדרכם בימות החול. יש טוענים עפ"י דברי המגן אברהם שמי שאינו אוהב בשר אינו חייב לאכול בשר, אלא יאכל מכל מה ששמח באכילתו, ורק בזמן המקדש שהיה בשר שלמים היה דין אכילת בשר אבל כיום עיקר דין שמחה הוא במה שמשמחו, כמבואר מדברי הרמב"ם שישמח את כל אחד בראוי לו, נשים בבגדים צבעוניים, קטנים ותינוקות בקליות ואגוזים, וכיום אנשים שמחים מאוד באכילת מעדני חלב. וביו"ט בפרט כשזה סמוך לשבת, במיוחד בתושבי חו"ל שיש להם 3 ימים (שבת + יומיים יו"ט), ודאי שכבר אינו שמח באכילת הבשר, ואדרבה יותר חביב אצלו החלב מהבשר (ב.ר.).

2. הוראת גדולי הדור

קידוש בבוקר: וכן היה נוהג הגר"ש זא"ל, (הליכות שלמה שבועות פרק י"ב הע' מ"ט) לאכול מאכלי החלב לאחר הקידוש ביום ללא סעודה, ולאחר חצי שעה נטל ידים לסעודת החג (שהיתה במאכלי בשר, ביום ובלילה). וכן השיב ונהג הגר"ש אלישיב זצ"ל (מבקשי תורה חל"ז סוף

הערות מבני החבורה

חלוקת הסעודה

חלוקת הסעודה: מצד פשטות דברי הרמ"א (סימן תצד סעיף ג') שכתב דומיא דשני הלחם צריך לאכול סעודה אחת ממש, פת אחת לחלבי ועוד פת לבשרי, וכמבואר בפמ"ג (סימן תצד ס"ק טז), ומג"א (ס"ק ו'), ובבאר היטב (ס"ק ח'), וכן מפורש במשנ"ב (סימן תצ"ד ס"ק ט"ז) וכן נהג החזו"א (ארחות רבינו), לחלק הסעודה לשנים. בתחילה אוכלים חלב, אח"כ מסלקין את הפת והשולחן והכלים ושוטפים את הידים והפה, ונותנים פת אחרת זכר לשתי הלחם, ואוכלין בשר. ומבוסס על השו"ע (יו"ד סימן פט סעיף ב').

אולם כתב החק יעקב שיש שאוכלין בשבועות בבוקר באותה סעודה בתחילה חלבי ואח"כ בשרי, ולשיטתם כוונת הרמ"א לדמות לשני הלחם שבאים יחד ממש, ולכן עושים שני לחמים אחד לחלבי ואחד לבשרי. אבל מסיק החק יעקב שיותר טוב ליזהר כמו בכל השנה שאין אוכלים בשר וחלב באותה סעודה. וכן נוקט בשיירי כנסת הגדולה (הגה"ט אות ג'), וכן כתב השל"ה (שבועות פרק נר מצוה אות ח'), הובא בבאר היטב (תצד אות ח').

וכן הסיק הגר"מ פִּינְשְׁטִין (אג"מ או"ח ח"א סימן קס) שעדיף לחלק את החלבי והבשרי לשני סעודות, ונכון מאוד המנהג שלא לעשות הכל בסעודה אחת, ומשני טעמים: א. יש שאין אוכלין חלב ובשר בסעודה אחת, כמבואר בזוהר הובא בב"י. ב. יש לחוש שלפעמים ישכחו ויאכלו הבשר תחלה.

ועיין בכל זה בהיקף נפלא במאמרו של הרב גדלי' אבערלאנדער שליט"א בעל מחבר ספר 'פדיון הבן כהלכתו' וספר 'בנתיבות התפילה', בקובץ 'נר ישראל' מאנסי - לב (שנה ח' כרך ד') עמוד קד. ❖

עמ' מ', אשרי האיש או"ח ח"ג פרק ס"ו אות ג') שלכתחילה יש לאכול גם בלילה וגם ביום סעודת בשר, ובבוקר יאכל מאכלי חלב.

ושמעתי מבאי בית הגרי"ש (י.י.ו.) שבכל השנה לא היה טועם כלום בקידושא רבא שהיה נערך בבית הכנסת. רק פעם אחת בשנה בחג השבועות, היה אוכל ברוב עם מאכלי חלב (בלינצ'ס) ועוד מעדנים) בבית הכנסת בקידושא רבא.

שאלו את הגרי"ש אלישיב זצ"ל (קונטרס וספרתם לכם עמוד מ"ג סעיף י"א), האם צריך דווקא לעשות סעודה חלבית או די באכילה בעלמא, והשיב שהמנהג לעשות סעודה. עכ"ל. ושמעתי מבאי בית הגרי"ש שתשובה זו אינה מובנת, כי הגרי"ש עצמו מעולם לא היה נוטל ידים לסעודה חלבית והסתפק במעדני חלב, ואולי התכוון הגרי"ש שלא סגי בטעימה גרידא, אלא צריך 'אכילה חשובה' בכמה מינים וברוב עם, אך לא התכוון שצריך נטילת ידים וברכת המזון (מ.ד.ל.).

וכן דעת הגרב"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון ח"ג סימן י"ח תשובה יא) שיש להקפיד בסעודת הלילה לאכול מעט בשר ולשתות מעט יין, ואף שהמצוה לאכול בשר עיקרה היא ביום יותר מאשר בלילה. והוסיף (שו"ת אור לציון ח"ג פי"ח הערה י"א) שצריך שאכילת מאכלי חלב יהא בסעודה ואם אוכלים רק מזונות, אין זה דומיא דשני הלחם שהיה פת.

3. שתי סעודות ביום

כשתי הלחם: כתוב במנהגי וורמיישא שהיה המנהג לאכול בסעודה בבוקר. וכן יש כיום רבים הנוהגים לעשות ביום שני סעודות, כפשטות דברי הרמ"א שיהא דומיא דשני הלחם, ואם אוכל אותם סעודות ורק הופך במקום סעודה בשרית סועד סעודה חלבית, איך זה דומה לשתי הלחם? ורק כשמוסיף עוד סעודה, ניכר כבוד שבועות שהוסיף סעודה חלבית לזכר השני הלחם (מ.ח.). ויש

בזה עוד רווח כפי שכתב הגר"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון ח"ג פי"ח הערה י"א) שאם אוכלים רק מזונות, אין זה דומיא דשני הלחם שהיה פת.

יש בזה עוד רווח, שהמציאות הוא שאוכלים הרבה סוגי מאכלי חלב, ומצוי שיש בהם כדי שיעור קביעות סעודה המחייב בברכת המזון, בפרט כאשר רעבים מאוד אחרי 'משמר של שטייגער' לילה שלם, ולכן טוב עושים הנוהגים ליטול ידים ולברך ברכת המזון כדין. ועוד רווח יש בזה, שכן על פי קבלה ראוי לסעוד את סעודת יו"ט סמוך לתפילה מיד, כי התיקון של כל הלילה הוא בפנימיות והסעודה הוא בחיצוניות (י.י.ד.).

עוד רווח יש בזה שכך הקידוש במקום עיקר קביעות הסעודה. ועוד רווח יש לפי דברי המג"א שכתב שכמו שאסור לאכול בערב פסח ובערב יו"ט כדי שיאכל בלילה לתיאבון כך ביו"ט עצמו לא יאכל הרבה בקידושא רבה כדי שיאכל עיקר הסעודה לתיאבון, ובמיוחד בשבועות באכילת מאכלי חלב, שעושים ריבוי מינים כסעודת שלמה בשעתו, שפעמים בא לידי שובע, וכאשר מגיע לאכילת הבשר אינו רעב (א.מ.).

סעודה ג': אכן אותם הנוהגים ללכת לישון בעלות השחר למספר שעות (וכבר דן בשו"ת שבט הלוי שכיון שעייפים ואין מרוכזים, אין איסור מצד דיני התפילה ללכת לישון), ומתפללים שחרית בזמן ק"ש השני כבכל שבת, אין להם פנאי לעשות שני סעודות נפרדות ביום קודם חצות, יכולים לעשות כעין סעודה ג', וכמו שנהג החזו"א בכל יו"ט לעשות סעודה ג'.

עוגת גבינה לשבועות – בהערמה

4. שאלה:

ידידי סיפר לי על מידותיו התרומיות של ראובן, שיש לו בת בשידוכין, ויש לו מנהג מעניין מאוד, כל מי שמציע לו שידוך מקבל לביתו ביום שישי הסמוך עוגת גבינה, כאות 'הכרת הטוב', גם במקרה שלא יצא כלום מהשידוך. כששמעתי על כך, נכנס בי רוח שטות, והחלטתי להפתיע את אשתי בעוגת גבינה ביום שישי הקרוב ערב חג השבועות, התקשרתי לבית ראובן, והצעתי לו שידוך של בחור מסוים, למרות שאין לי שום שייכות בשידוכין, ואפילו איני יודע איזה סוג בחור ראובן מחפש לבתו. זרקתי להם שם של בחור, בלי לברר כלום מקודם, וכלל לא התכוונתי להתקדם בשידוך, ואפילו לא הצעתי זאת למשפחת החתן. ואכן ביום שישי ערב חג השבועות קבלתי לביתי עוגת גבינה יפה.

ברצוני לשאול, האם מותר לי לאכול את עוגת הגבינה, כי אולי יש בזה חשש גזל, שאילו ראובן היה יודע, שכל ההצעה היתה רק בשביל העוגה לא היה נותן לי זאת, או שמא יתכן שאכן השידוך מתאים, ולבסוף איך שהוא השידוך יצא לפועל? (ר.ל.).

5. תשובת הגר"י זילברשטיין שליט"א:

כידוע שהיו אנשים גדולים שנהגו במנהג זה לשלם לשדכנים, גם כאשר השידוך בסופו של דבר לא יצא לפועל, ולא כולם נהגו מטעם אחד אלא משלושה טעמים.

א. יש שמשלמים, כי הם רוצים לגרות את השדכנים, שיציעו להם הצעת שידוך, ומחווה כזאת מדרבנת את השדכנים להציע להם הצעות שידוכים.

ב. יש שמשלמים על סמך דברי הגמרא (בבא מציעא דף פג ע"א) שרבה בר בר חנן שכר סבלים להעביר לו חבית, והם שברו אותו, אמר לו רב, שלא רק שלא יגבה מהם דמי הנזק, משום למען תלך בדרך טובים (משלי ב כ), אלא גם ישלם להם שכרם, משום וְאַחֲרוֹת צְדִיקִים תִּשְׁמַר: (משלי ב כ), הרי שמדת חסידות לשלם לפועלים גם אם לא עלתה בידם הפעולה כהוגן, ואף אם נאנסו ונתקלקלה הפעולה על ידם.

ג. יש אדמורי"ם ששלמו דמי שדכנות על כל הצעה, כי כל הצעה מקרבת את השידוך למרות שלא יצא לפועל ולמרות שלכתחילה ההצעה לא היתה ראויה, וכן נהג האדמו"ר מרוזין זצ"ל שהיה נותן רובל לכל הצעת שידוך, יעוין בספר נר ישראל (ח"ד עמו' יג) בטעם הדבר שכל הצעה מקרבת את

השידוך. וכן נהגו השר שלום מבעלזא זצ"ל בעל הדברי חיים מצאנז זצ"ל, והאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, ועוד רבנים ואדמו"רים.

ואם כן צריך לברר למה נוהגים משפחה זו לשלוח עוגת גבינה, אם זה משני הטעמים הראשונים, אם כן אין כן הצעת שידוך, ולא דין פועל, אבל אם משום שזה מקרב את ההצעה הנכונה, אולי גם הצעה זו מקרבת את השידוך, ואולי אפשר לו להשתמש בעוגה, וצ"ע. עד כאן תשובת הגר"י זילברשטיין (קובץ ווי העמודים מספר 29 אדר ב' תשע"ו).

6. ויש בזה כמה דעות:

גזלן: שמעתי מהגר"ר יחזקאל כהן שליט"א שגזל גמור בידו, כיון שלא התכוון ברצינות, ודעת הנותן לתת עבור הצעה שלפי ראות עיני השדכן, יש סיכוי סביר שיצא לפועל, אך הצעה זו אילו ידעו שאין לה סיכוי גם לפי דעתו של השדכן, לא היו נותנים לו כלום, ונמצא שבגניבה בא לידו. ולא משנה מה האינטרס של המשפחה, כי העוגה הוא בתמורה ל'הצעת שידוך' וזה אינו הצעה כלל (צ.פ.). וביותר שהסיבה האמיתית זה בגלל 'הכרת הטוב' שיש להם לשדכן, וכאשר אינו רציני ודאי שאין להם הכרת הטוב כלפיו (מ.ש.).

גלאט: מאידך יש שטענו להיפך, שזה 'גלאט' משום שזה גופא המטרה, שכולם יעסקו בנדון מדוע הם נותנים עוגת גבינה, ויבקשו אף הם לקבל, וכך בסוף יהיה להם שידוך. ומשתלם להם העסק שאותו אדם יאכל את העוגת גבינה, כדי שימצאו שידוך לבת שלהם, והראיה מזה שלא ביררו האם אכן הוא שדכן ותיק אלא שלחו לו עוגה ללא אומר ודברים מוכח ששמחים בעצם ההצעה. (א.מ.). ועוד שכיון שתקועים בשידוכים, הם שמחים בעצם העובדה שמישהו מתקשר אליהם להציע שידוך, ולא איכפת להם כמה זמן הושקע בבירורים על ההצעה (ש.ב.א.). ועוד שהמטרה שלהם הוא פרסומת, ובכך הם מתפרסמים וכל השדכנים נזכרים בהם על ידי העוגות גבינה שהם מחלקים (ה.י.).

מותר: שמעתי מהגר"נ קופשיץ שליט"א שאין בזה שום חשש כיון שבמציאות הציע שידוך, ואף אחד לא התנה עמו כמה זמן להשקיע בהצעה. וכן שמעתי מהגר"ר שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א שיכול לקבל את העוגה כי סו"ס כל הצעה מקרבת את ההצעה האמיתית. וכן שמעתי מהגר"ר משה אורי איזנשטיין שליט"א שאין בזה שום חשש כי מבואר בספרים שכל הצעת שידוך שורשו במה שיש איזה שהוא זיקה לשידוך, כגון שסבא אחד בשמים רוצה מאוד שהשידוך יצא לפועל, ואף שבסוף יש מעכבים מכל מקום עצם ההצעה מוכיח שיש איזה שייכות. וכן שמעתי מהגר"ר אשר פריימן שליט"א שמותר לכתחילה לעשות כן, שכבר היו מעשים שהציעו שידוכים שלא היה נראה כלל שיצאו לפועל, ולבסוף נגמרו.

וכן שמעתי מהגר"ר צבי חשין שליט"א שברור שיכול לאכול כי קיים באופן מלא את המבוקש ממנו, ואם רק שייך שינשאו זה לזה שהבחור אינו נשוי, והאשה איננה אשת איש, שפיר מגיע לו תמריץ. [ואדרבה יש לדון להיפך במקרה שהשידוך כן יגמר, האם מגיע לו דמי שדכנות כי הרי הוא בא רק לשם מטרה של עוגת גבינה, ולא בתורת שדכן. וגם בזה הדעת נוטה שיקבל דמי שדכנות במלואו, כי סוף דבר מחמתו אירע השידוך]. וכן שמעתי מהגר"ר יהושע לנדא שליט"א שכיון שאינו תשלום שכר אלא תמריץ, לא שייך להעמיד בזה תנאים, וזכותו לקבל את העוגת גבינה.

הצעה כפולה: שמעתי מהגר"ר דוד שוימר שליט"א, שיש לחלק אם הציע את השידוך בצד השני מגיע לו עוגת גבינה, אולם אם הציע רק באותו צד שמחלקים עוגות גבינה, מוכח שאין זה הצעת שידוך אלא בקשה לקבלת עוגת גבינה. והוסיף שמסופר על הדברי חיים מצאנז שתמיד היה נותן רובל לכל הצעת שידוך, ולאחד שהציע שידוך כדי לקבל את הרובל כסף לא נתן לו כלום, והסביר שראה שבשמים לא הציעו לו שידוך זה, וכל הצעת שידוך יש לו מקור בעולמות עליונים. ולפי זה כאן אם רואה שהשידוך המוצע אינו מתחיל, וכל ההצעה באה רק כדי לקבל עוגת גבינה, אין צריך לתת לו כלום.

שם הצעה: שמעתי מהגר"י סילבר שליט"א שתלוי אם יש כאן שם הצעה שיש סיכוי בעולם שהשידוך יצא לפועל שאז מגיע לו עוגה כי אולי באמת יצא לפועל משהו מכח הצעה זו, לבין אם

ההצעה מופקעת כל כך שאז אין מגיע לו. כעין זה שמעתי מהג"ר מיכל פריד שליט"א שתלוי - אם סביר להניח שהשידוך לא ייצא לפועל, כגון שהצד השני משתייך לחוג קיצוני ביחס לצד הראשון, אין מגיע לו כלום, אבל אם אינו קיצוני (אף שלא כל יום שומעים על כאלו שידוכים), מגיע לו עוגת גבינה כיון שמעלה עוד אופציות לצד זה, ומתוך כלל האפשרויות בסוף יצא שידוך טוב. ❖

יצחק הכהן

אתראות, הצרות, והארות. נ"ד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823